

PATRICK NESS

HAKKINDA
HIÇBİR ŞEY
BİLMEĞİĞİM
ŞEYLER

Türkçeleştiren: Niran Elçi

Deli

Patrick Ness

1971 yılında, ABD'nin Alexandria şehrinde doğdu. Çocukluğu boyunca sürekli şehir değiştirdi. Altı yaşına kadar Hawaii Adaları'nda yaşadı, sonraki on yılını Washington'da geçirdi, ardından da Los Angeles'a taşındı. Burada, Güney Kaliforniya Üniversitesi'nde, İngiliz Dili ve Edebiyatı okudu. Mezun olduktan sonra bir süre metin yazarlığı yaptı. İlk öyküsü 1997 yılında yayımlandı; 1999'da Londra'ya taşındığında, ilk romanı üzerinde çalışmaya başlamıştı. 2011 yılında İngiltere'nin en saygın çocuk edebiyatı ödüllerinden olan Carnegie Madalyası'nı kazanan Patrick Ness, aynı ödülü 2012 yılında *Canavarın Çağırısı* ile bir kez daha alarak, Carnegie Madalyası'nı üst üste kazanan ikinci yazar oldu. *Canavarın Çağırısı* 2016'da beyazperdeye de uyarlandı, izleyicilerden ve eleştirmenlerden tam not aldı. Hâlen İngiltere'de yaşayan Patrick Ness, gençler ve yetişkinler için öyküler, romanlar, dizi ve film senaryoları yazmaya devam ediyor.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar*, *Kurabi'ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

HAKKINDA HİÇBİR ŞEY BİLMEDİĞİM ŞEYLER

© 2020, Tudem Yayın Grubu

1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2004, Patrick Ness

İlk baskı 2005 yılında, İngiltere’de *Topics About Which I Know Nothing* adıyla Flamingo tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Michelle Kass Associates aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Patrick Ness

TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi

EDİTÖR: Esra Kökkılıç

DÜZELTİ: Ayşegül Utku Günaydın

KAPAK TASARIMI: Burak Tuna

GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Ekim 2021 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-19-0

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

PATRICK NESS

HAKKINDA
HIÇBİR ŞEY
BİLMEDİĞİM
ŞEYLER

Delij

Puyallup Güzeli Vicki Burrows'a

İçindekiler

Örtük Şiddet	7
Tüm Akımlarda Olduğu Gibi	25
Ponce de Leon, Torontolu Emekli Bir Evli Çifttir	47
İsa'nın Dirsekleri ve Başka Hıristiyan Şehir Efsaneleri	77
Quis Custodiet Ipsos Custodes?	97
Sydney Kırmızı Işıktaki Geçen Yayılarla Dolu Bir Şehirdir ...	113
2.115 Fırsat	143
Amazon Sally Rae Wentworth'ü Gündüleyen Amaç	161
Askerî Savaş Oyunları Dans Komitesi Tarafından Dört Yılda Bir Düzenlenen Uluslararası Yarışma ve Cümbüşün Yedincisi	183
Yetenekli Çocuklar	195
Artık Öldüğüne Göre	237
Yeni Baskı Hakkında	251

O kadar çok ıvır zıvırımız oldu ki,
Neredeyse Louvre' u boşalttık.
Saraylarımızın çoğunda,
Hareket edecek yer bırakmadık.
Tüh, bugün de Bali' ye gidemeyeceğim
Evde kalıp paspas yapmalıyım
Her yer bir karış altın tozu.

Ama bu demek değil ki âşşğız deli dolu.

The Magnetic Fields

Örtük Şiddet

1

“Örtük şiddet,” diyor patron, “bizim ekmeğimiz ve suyumuzdur.”

Sattığımızın örtük şiddet olduğunu kastediyor ki alakası yok; biz telepazarlamayla öz savunma kursları satıyoruz, ama patron tematik düşünmeyi sever. İşe yeni giren kızla, Tammy’yle konuşuyor. Aksanına bakılırsa Tammy Amerikalı gibi geldi bana. Percy’ye sormalıyım.

“Müşterilerimizi korkutmamız gerekiyor demekten hoşlanmıyorum,” diyor patron, Tammy’ye tepeden bakarak. Tammy de onun bakışlarına aynen karşılık veriyor. “Ama şu şekilde ifade edeyim: Müşterilerimizi korkutmamız lazım.” Patron kendi esprisine gülüyor. Tammy de gülüyor; fazla uzun, fazla yüksek perdeden bir kahkaha atıyor. Afrikalı Maryam’a dönüyorum ve göz göze geliyoruz.

Bu küçük odada çalışan yalnızca üç kişiydik, şimdi dört olduk, ama hepimiz yaka kartı takıyoruz. Benimkinde adım yazılı, Afrikalı Maryam’ınkinde onunki, Percy’nininde kendininki, ama Tammy’nin yaka kartında “Dehşet Tammy” yazdığını fark ediyorum. Yine dönüp Maryam’a bakıyorum. O da fark etmiş ve gözlerini deviriyor. Tammy hâlâ kahkahalar atıyor.

2

Bir yanımda Percy oturuyor. Percy çok iriyarı bir herif ve sürekli takılıp düşer. “İç kulak problemim var,” diyor. Percy arkadaşım olduğunu düşünüyor.

Diğer yanımda ise Afrikalı Maryam var. Afrikalı Maryam Afrika'dan gelmiş. Neresinden olduğunu bilmiyorum, çünkü sormamın ayıp olacağı izlenimindeyim. Adının tam olarak nasıl telaffuz edildiğini de bilmiyorum, çünkü adını kendi aksanıyla söylüyor ve tekrarlamasını istemek de ayıp olur. Maryam sürekli kaşlarını çatar, ama kaba biri değil ve ona sadece Maryam dememe aldırıyor sanırım. Elli yaşlarında gösteriyor, ama artı eksi yirmi beş aralığında olduğunu öğrensem şaşırırım.

Üçümüz odamızda, duvara bakarak yan yana dizilmiş hâlde çalışıyoruz. Maryam kapının yanında, sonra ben varım, pencerenin önünde de Percy. Tek bir uzun çalışma masası ve her birimizin ayrı bilgisayar, telefonu ve kulaklıkları var. Aramıza paravanlar koymuşlar ki potansiyel müşterilerle konuşurken birbirimizi duymayalım. Eskiden arkamızda yalnızca duvar vardı, ama duvarın dibine kare şeklinde küçük bir masa yerleştirip Tammy'yi oraya oturtular. Oda küçük olduğundan Tammy bize yan dönerek oturuyor ve pencereye bakıyor.

Onu neden oraya oturtular ki? Odada yalnızca üç kişilik yer var.

“Odada yalnızca üç kişilik yer var,” diye fısıldıyor Percy, ama bunu yapmak için bana doğru eğilmesi gerekiyor ve taburesinden düşüyor. Yerden kalkarken, “İç kulak problemim var,” diyor Tammy ile patrona. “Dengemi etkiliyor.”

3

“Burada herkesin bir satış kotası var,” diyor patron. “Fena bir kota değil, çok yüksek sayılmaz, ama her hafta en az o kadar satış yapmanız önemli.”

Tammy başını sallıyor. Baş sallama tarzından hoşlanmıyorum.

“Çünkü eğer satış yapamazsan...” patron yüzünü Tammy'ninkine

yaklaştırıyor, “seni koridorun sonundaki yere göndermek zorunda kalırız.”

Tammy gülüyor. Başka kimse gülmüyor. Patron gülümsüyor, ama içten bir gülümseme değil.

“Koridorun sonunda ne var ki?” diyor Tammy, hâlâ bunun yalnızca bir espri olduğunu düşünerek.

“Bunu yalnızca satış kotasını dolduramayanlar öğrenir,” diyor patron.

“Kimse de dönüp diğerlerine anlatmadı, öyle mi?” Tammy hâlâ güleç, hâlâ gülüyor.

“Sen kotanı dolduracaksındır, eminim.”

Patronun bunu ne kadar ciddi söylediğini görünce Tammy’nin alnı biraz kırılışıyor. Ağzını açıyor, ama sonra yine kapatıyor.

“alışma arkadaşlarınla tanıştın, değil mi?” Patron odanın bu yanında oturan mze işaret ediyor. Hepimiz başımızı sallıyoruz.

“Bu sabah içeri girdiğimde tanıştık,” diyor Tammy.

Bunun tek sebebi köşeye, eskiden Percy’nin birkaç dakika molaya ihtiyaç duyduğunda sandalyesini geri ittirdiği yere küçük bir masa sıkıştırılmış ve üzerine yeni bir bilgisayar, yeni bir telefon ve yeni bir kulaklık konmuş olması. Sonra Tammy içeri girmişti. Oda o kadar küçük ki selamlaşmamak saçma olurdu.

“Patron?” diyor Percy.

“Evet, Percival?” diyor patron.

(“Herkes bana Percy der,” demişti Percy, Tammy’ye bu sabah.)

“Tammy burada, bilirsin, rahat edecek mi, merak ediyorum.”

“Rahat etmek mi?” diyor patron.

“Evet, o dar köşede,” diyor Percy yere bakıp ensesini kaşıyarak. “Normalde bir odada üç kişi çalışıyor ya?”

“Evet, Percival, haklısın,” diyor patron aynı sahte gülümsemeyle. “Normalde bir odada üç kişi çalışıyor, ama şu anda Tammy’yi oturtabileceğimiz boş yer yok.”

“Diğer bütün odalar dolu mu?”

“Diğer bütün odalar dolu.”

“Son zamanlarda koridorun sonundaki yere giden olmamış,” diyor Tammy, şimdiden espri yapmaya çalışarak. Kimse gülmüyor. Tammy bunu fark etmiyor.

“Bu yalnızca geçici bir durum, Percival,” diyor patron. “Sen geldiğinde çalışma arkadaşların seni ne kadar rahat ettirdiyse senin de yeni satış temsilcimizi o kadar rahat ettireceğine güveniyorum.”

Percy geldiğinde Maryam ve ben onu bir hafta görmezden gelmiştik. Percy, Karen koridorun sonundaki yere gittikten sonra, onun yerine gelmişti. Karen’dan hoşlanmıyorduk aslında, ama kotasını dolduramamasına şaşırmiştık. Gerçekten de pek yüksek bir kota değil.

“Elbette, patron,” diyor Percy.

“Güzel,” diyor patron. “Herhangi bir sorun yaşarsan Tammy, bu üçü sana yardım etmekten memnun olacaktır, eminim. Ben gideyim de siz de işinize dönün.” Kimseye bakmadan çıkıyor. Afrikalı Maryam bütün bunları “hıh” sesiyle yorumluyor.

4

“Asıl,” diyorum kulaklık setinin mikrofonuna, “gece vakti, evde çocuklarınızla yalnızken içeri zorla biri girerse, sizin gibi bir kadının ne yapabileceğini düşünün.”

“Acil yardım hattını ararım.”

“Ya telefon hatlarını kesmişse?”

“Rottweiler köpeğimin, bu cins köpekler ne yapıyorsa onu yapmasına izin veririm.”

“Ya köpeğinizi etkisiz hâle getirmek için yanında zehirli kıyma getirmişse?”

“Bu haydut da amma inatçıymış.”

“Her zaman öyledirler, hanımefendi. Sizi temin ederim, hafife alınacak bir konu değil.”

“Biber gazı püskürtürüm.”

“Biber gazını arabada bıraktınız.”

“Arabam yok.”

“Biber gazının nasıl kullanıldığını göstermek için arkadaşınızın evine götürdünüz ve orada bıraktınız.”

“Çılgılık atarım.”

“Siz uyurken ağzınızı bantladı.”

“Rottweiler köpeğimi zehirledikten ve telefon hatlarını kestikten sonra.”

“Yaşadığınız bölgede benzer vakalar görüldü hanımefendi. Ben yalnızca olguları aktarıyorum size.”

“Hangi bölgede yaşadığımı biliyor musunuz ki?”

Listeyi kontrol ediyorum. Kasaba adı verilmemiş, ama neyse ki telefon numarasının alan kodunu tanıyorum.

“Derby, hanımefendi.”

“Beni dinleyin, bu korku hikâyesi pek eğlenceliydi, ama benim gerçekten de...”

“Ya ilk önce çocuklarınıza saldırırsa ve sizi de izlemeye zorlarsa.”

“Bu hiç komik değil.”

“Dediğim gibi, hanımefendi, asla değildir. Biz tüm aileye öz savunma eğitimi veriyoruz.”

“Kızım daha beş yaşında.”

“Tekmelemesi gereken yeri ne kadar genç yaşta öğrenirse o kadar iyi.”

“Korkudan ödünü patlatır çocuğun.”

“Size katılmıyorum, hanımefendi. Birkaç temel hareket öğrenmek, tam da okula başlayacağı yaşta, kızınızın özgüvenini arttırabilir. Okul zorbalarını düşünün, hanımefendi.”

“Beş yaşında dedim, Tanrı aşkına.”

“Karatede siyah kuşak kazanmış pek çok kişi bu spora üç yaşında başlamıştır hanımefendi.”

“Bunu şimdi uydurdunuz.”

Uydurmuştum. “Sizi temin ederim uydurmadım hanımefendi. Müşterilerimizin bize aktardığı kadarıyla öz savunma eğitimi almanın en olumlu taraflarından biri, onlara özgüvenli oldukları *izlenimi* kazandırmasıymış. Müşterilerimizin %90’ı aldıkları eğitimi kullanmak zorunda kalmamış hiç.”

“Ve potansiyel müşterileri ikna için kullandığınız sav bu, öyle mi?”

“Silahlı bir dünya, güvenli bir dünyadır hanımefendi.”

“Öyledir herhalde...”

“Neden siz de dünyanızı biraz daha güvenli kılmıyorsunuz, hanımefendi? Neden dünyayla yüzleşmek için bir silah daha edinerek kendinize ve ne kadar küçük olursa olsun kızınıza bir iyilik yapmıyorsunuz?”

“Gece rahat uyumak için ne gerekirse, öyle mi?”

“Aynen öyle hanımefendi. Ben daha iyi ifade edemezdim.”

5

“Ee, koridorun sonunda tam olarak ne var?”

Öğle yemeğimizi yiyoruz. Şirketin kantini yok ve bu yüzden yemeklerimizi masamızda yemek zorundayız. Ben, pazar günleri beşini birden yaptığım çedar peynirli ve jambonlu sandviçlerimden birini yiyorum. Afrikalı Maryam’ın öğle yemeği soğuk Hint yemeği. Percy yalnızca turşu yiyormuş gibi görünüyor. Karısının bazen alışverişe çıkmayı unuttuğunu söylüyor. Tammy dışarı çıkıp köşedeki sandviç dükkânına gitmiş, kendine yeşil salata ve meyveli içecek alıp getir-

mişti. Bütün sabahı telefonda konuşarak geçirdiğimizden öğle yemeklerimiz genellikle sessiz geçer. Ama belli ki Tammy için pek öyle değil.

“Patron ne diyorsa o,” diyorum.

“Onun tek söylediği, yalnızca kotasını dolduramayanların bildiği,” diyor Tammy.

“Kesinlikle,” diyorum.

“Bu mantıklı değil,” diyor Tammy.

“Neyse o,” diyor Percy. Bunu söylemek üzere başını kaldırırken dikleşmek için elinden destek alması gerekiyor.

“Mecazi bir şey mi?” diyor Tammy.

“Hayır, koridor şu tarafta,” diyor Percy. Başparmağıyla koridorun sonunun olduğu yönü gösteriyor.

“Demek istediğim,” diyor Tammy, Percy’ye açık açık gülererek, “bunlar yalnızca patronun bizi motive etmek için söylediği sözler. *Örtük şiddet*. Tıpkı satış yaparken kullandığımız savlar gibi.”

“Hayır,” diyorum, “gerçekten de koridorun sonundaki yer o tarafta.”

“Ama bunun anlamı...”

“Kotayı doldur, asla öğrenmen gerekmesin,” diye sözünü kesiyor Afrikalı Maryam. Aksanı berbat; hem yabancı hem de sert, bir vampirella size bağırıyormuş gibi hissediyorsunuz. “Yemeğimizi sessizlik içinde yiyebilir miyiz, lütfen? Bütün gün yeterince gevezelik dinliyorum zaten, bir de bu tür saçmalıklarla sindirim sistemim bozulmasın.”

6

Sattığımız öz savunma kurslarının çalıştığımız şirketle bir bağlantısı yok. Biz yalnızca öz savunma kursunun satış yapmamız için parayla

tuttuğu bir telepazarlama şirketiyiz. Ben bu kurslardan birine gitmedim hiç. Broşürlerini bile görmedim. Bildiğim kadarıyla Afrikalı Maryam veya Percy de gitmemiş. Tammy şimdiye dek sormadı; iddiaya girerim onun soracağı türden bir şeydir, bu yüzden onun bir broşür görmüş veya kursa gitmiş olabileceğini tahmin ediyorum. Mantıklı.

7

“Onu bara davet edelim mi?” diyor Percy.

“Kimi?” diye soruyorum, kimden bahsettiğini bildiğim hâlde.

“Tammy’yi.”

“Aman Tanrım hayır,” diye fısıldıyor Afrikalı Maryam.

“Etmemek kabalık olur,” diyor Percy.

“Bütün gün sürekli soru sormak da kabalık,” diyor Maryam.

“Onu davet edersen ben gelmiyorum.”

“Sen zaten hiç gelmiyorsun ki,” diyor Percy.

“Onu davet etmezsen bugün gelebilirim.”

Gün sona ererken kendimizi rahatsız edici bir âna hazırladık, ama Tammy sandalyesinin sırtına astığı kazağı çantasına atıyor, el sallayarak veda edip çıkıyor.

“Küstahlığa bak,” diyor Maryam.

8

Masaya iki bardak acı bira, bir bardak lager getiriyorum. Lager Afrikalı Maryam için. Lager bira içmesi şaşırtıcı, ama içmemesi için de bir sebep yok sanırım. Yalnızca ben ve Percy varken biraları hep ben getiririm, çünkü Percy’nin herhangi bir şey taşıyabileceğine güven-

mek imkânsız. Sadece ayakta dururken veya sadece otururken sorun yaşamıyor; riskli olan ikisinin arasında olanlar ve buna eğilmek de dâhil. Cock&Cloisters barının yönetimi, onun küçük içki bardakları taşımamasını bile yasakladı.

“Şerefe arkadaşlar,” diyor Percy. Afrikalı Maryam başını sallayarak teşekkür ediyor. Percy ve ben kendi biralarımızı yudumluyoruz. Maryam birasının yarısını tek bir uzun, zarif yudumla mideye indiriyor. Güzel olarak tanımlanabilecek bir hareket neredeyse. Dudaklarını peçeteye siliyor ve “Bu yeni kızdan hiç hoşlanmadım,” diyor.

“Ben de,” diyorum.

“O kadar fena değil,” diyor Percy.

“Sen herkes için aynı şeyi söylersin,” diyorum.

“Patronun da o kadar fena olmadığını söylüyorsun,” diyor Maryam.

“Ama değil,” diyor Percy.

Maryam, *işte kanıt* dercesine kaşlarını kaldırıp bana bakıyor.

“Hem, yetişkin bir kadın için Tammy nasıl bir isim?” diyor.

“Amerikalı olduğuna iddiaya girerim,” diyorum, “ama aksanı Amerikan değil.”

“Güney Afrikalı,” diyor Percy. “Tamara’nın kısaltılmışı.”

Ona bakakalıyoruz.

“Nereden biliyorsun?” diye soruyor Maryam.

“Sordum,” diyor Percy.

“Ne zaman?” diyorum.

“İkinci molasında,” diyor. “Sen tuvaletteydin. Maryam da telefonda annesiyle konuşuyordu. Yalnızca ben ve Tammy vardık ve ben de sordum. Nezaketen.”

Maryam yine hıhlıyor.

“Selam millet,” diyor Tammy, barı dolduran sigara dumanının arasından sıyrılıp aniden masamızın dibinde belirerek.

PATRICK NESS

HAKKINDA HIÇBİR ŞEY BILMEDİĞİM ŞEYLER

Canavarın Çağrısı'nin yazarı Patrick Ness'ten yaratıcılıkla dolup taşan birbirinden eğlenceli on iki öykü.

İsa'nın çift eklemli dirseklerinden, Nuh'un gemisine almadığı dinozorlardan ya da Man Adası'ndaki Amazonlardan haberdar mıydınız? İyi niyetli, dahası iyi giyimli yetişkinlerin kötü giyimli çocukları hayırseverlik adına alıkoydukları *giyşirme* trendi hakkında ne düşünüyorsunuz? Peki, telepazarlamayla öz savunma kursları satmak istemez misiniz? Endişelenmeyin haftalık kotayı doldurduğunuz sürece bu iş tam size göre.

Sıradışı ve deneysel öykülerden oluşan bu kitabında Ness kullandığı farklı tarzlarla her edebî türe ne kadar yatkın olduğunu gözler önüne seriyor.

